

IKKI BUYUK SIYMOGA EHTIROM

*Haqberdiyeva Shahnoza**Toshkent kimyo-texnologiya instituti Shahrisabz filiali**“OOT” yo‘nalishi 1-kurs 13-23 guruh talabasi*

Annotatsiya: Xalqimizning faxri, iftixori bo‘lgan zot, o‘zbek adabiy tilining asoschisi, g‘azal mulkining sultoni, mumtoz adabiyotimizning tojdori, millatimizning g‘ururi, e‘tiborli va buyuk vakili, eng salohiyatli namoyondalaridan biri bo‘lgan Nizomiddin Mir Alisher Navoiy bobomiz tavalludining 583 yilligi hamda buyuk o‘zbek shoiri, mutafakkir, tarixshunos va davlat arbobi, boburiylar sulolasi va saltanati asoschisi, shoh va shoir Zahiriddin Muhammad Bobur tavalludining 541 yilligi munosabati bilan Toshkent kimyo-texnologiya instituti Shahrisabz filialida o‘tkazilgan ma‘naviy-ma‘rifiy tadbirlar.

Kalit so‘zlar: Mir Alisher Navoiy, Zahiriddin Muhammad Bobur, “Boburnoma”, Shuhrat Mutalov, Ibrohim Haqqul.

Ayni kunlarda Toshkent kimyo-texnologiya instituti Shahrisabz filialida buyuk ajdodlarimiz Alisher Navoiy hamda Zahiriddin Muhammad Bobur asarlarining milliy va umuminsoniy mohiyatini anglash, ilmiy va ijodiy merosini yanada chuqur o‘rganish va targ‘ib qilish maqsadida “Ikki buyuk siymo” shiori ostida universitet tyutorlari tomonidan Mir Alisher Navoiy ijodiga bag‘shlangan murabbiylik soatlari hamda ma‘naviy-ma‘rifiy tadbirlar o‘tkazib kelinmoqda.

Talabalar Alisher Navoiy va Bobur qalamiga mansub g‘azal va ruboiylardan parchalar mutolaa qilishib, mutafakkirlarning boy ma‘naviy merosi, hayoti va ijodi haqida ma‘lumotlar hamda g‘azallarining ilmiy talqini haqida davra suhbatini qurishib, shoir g‘azallari asosida yaratilgan kuy-qo‘shiqlarni mahorat bilan ijro etishdi.

Shuni ta‘kidlab o‘tish kerakki, bu ikki siymolar xalqimizning ongi va tafakkuri, badiiy madaniyati tarixida butun bir davrni tashkil etadigan, milliy adabiyotimizning tengsiz namoyandalari, millatimizning g‘ururi, shavkatini dunyoga tarannum qilgan o‘lmas so‘z mutafakkirlaridir.

Alisher Navoiy insoniyat tarixiga shaxsi va ijodiyoti bilan muhim ta‘sir ko‘rsatgan ijodkorlardan. Ma‘lumki, uning komil shaxsiyati va betakror ijodiy merosi

haqida fikr-mulohazalar o‘z davridayoq bildirila boshlagan va hali hanuzgacha davom etib kelmoqda.

Toshkent kimyo-texnologiya instituti Shahrisabz filiali direktori professor Shuhrat Mutalov Ahmadjonovich aytganidek “Hazrat Alisher Navoiyning asarlari butun insoniyat uchun buyuk ilm manbai, ulkan dasturul amaldir”.

Masalan, Mir Alisher Navoiyning ijodkor ruhi, hassos qalbi, donishmandona siyosati hamisha avlodlarga ibrat bo‘lib kelgan. Shu ma’noda har zamonning shoir to‘g‘risida o‘z tasavvuri va o‘z bahosi bor. Bugun u haqida yozilgan asaru tadqiqotlarni sinchiklab o‘qish va undagi haqiqatlarni ajratish ham katta bilim va salohiyatni talab qiladi.

Deylik, dunyoning u chekkasidan kirib, bu chekkasidan chiqing. Navoiydagi ko‘ngil xolisligi fikr va tushuncha tozaligi, Haq va haqiqatga sadoqatni hech bir joydan topolmaysiz. Navoiyning shaxsi adabiyot, siyosat, falsafa, hattoki o‘sha din tasavvufga nisbatan ham oliy bir teranlikni tamsil etadi.

Navoiy shaxsiyatidagi dard, iztirob, harakat, mahzunlikdan ko‘z yumilsa, Navoiyni tanimay qolasiz. Yashashdan qancha charchab toliqmasin, mana shu buyuk ikki shoirlarimiz aslo bezishmagan. “Ularan biri - hayot, ikkinchisi - taasurot” deydi adabiyotshunos olimimiz Ibrohim Haqqul.

Jomiy va Navoiyning buyuklik darajasiga erishishida ham, muhtasham asarlar bitib qoldirilishida sulton Husayn Boyqaroning e’tibori, homiyligi juda katta rol bo‘lgan. Bu ikki siymoyimiz haqida qancha gapirsak shuncha oz.

Bobur o‘z davrining taniqli shoir va yozuvchilari bilan xat va she’rlar almashib turgan. Kunlardan bir kuni u buyuk Alisher Navoiyga o‘z she’rlarini yuboradi va uning ijodiga nisbatan Navoiydan ma’qullangan sharhlarni oladi. Keyinchalik «Boburnoma»da Bobur Alisher Navoiyni tengi yo‘q shaxs sifatida tilga olib, uni ilm va san’at odamlarining homiysi deb ataydi. Shunday qilib, Zahiriddin Muhammad Bobur o‘zining “Boburnoma” memuarida Navoiy haqida 16 ta qimmatli ma’lumot yozib qoldirgan.

«Boburnoma» asari mazmunining rang-barangligi, juda katta va qimmatli malumotlarni o‘z ichiga olganligi, xil va uslubining go‘zalligi bilan XVIII, ayniqsa, XIX asr sharqshunos olimlarining diqqatini o‘ziga tortgan. Uning asl nomi «Boburiya» bolsa-da, uni «Voqeanoma», «Tuzuki Boburiy», «Voqeoti Boburiy» deb atadilar,

keyinchalik asar «Boburnoma» degan nom bilan mashhur bo'lgan.

Har yerdaki gul bo'lsa, tikon bo'lsa, ne tong?!

Har qandaki may duridan bo'lsa, ne tong?!

She'rimda agar xazl, agar jid, kechurung,

Yaxshi borida agar yomon bo'lsa, ne tong?!

Boburning lirikasi insonning go'zalligi va muhabbati haqidagi qo'shiqdir. U o'z asarlarida chin, halol, vafodor insonni ulug'laydi. Adolatli va munosib odamni yuksaltiradi. Zahiriddin Muhammad Bobur o'z his-tuyg'ularini shunday nozik va nafislik tasvirlab beradiki, uning muhabbat satrlarini o'qib, insonda ushbu dahoning g'oyat chuqur va hissiy tabiati haqida tushuncha shakllanadi.